

Internationaal Jaar van de Bossen in Nederland

Van een filmfestival in Tsjechië tot een reeks grote publieks-evenementen in Australië. Wereldwijd werd vol op aandacht besteed aan het Internationale Jaar van de Bossen. Ook in Nederland werden er activiteiten georganiseerd, al waren ze niet altijd even zichtbaar. “Het bos moet blijkbaar eerst maar eens terug op de agenda”, aldus coördinator van het Jaar van de Bossen Riëtte Dekkers. Wellicht is dit themanummer Bos een goed begin.

— Koen Moons (redactie)

> HET CREËREN VAN BEWUSTZIJN en het bevorderen van duurzaam beheer, behoud en ontwikkeling van alle typen bos in de wereld. Dat was het doel van de Verenigde Naties toen zij het jaar 2011 uitriepen tot Internationaal Jaar van de Bossen. ‘Celebrate forests’ was het motto. Alle landen werden uitgenodigd hier een eigen invulling aan te geven. In Nederland zou het ministerie van Economische Zaken en Landbouw (EL&I) een logische initiatiefnemer

zijn, maar het ministerie had te maken met forse inkrimping en bezuinigingen, waardoor de prioriteiten elders lagen. Wel werd EL&I-medewerker Riëtte Dekkers gedetacheerd bij het Bosschap, om van daaruit het Jaar van de bossen in Nederland te coördineren. “Dat was wel pas in januari, eigenlijk te laat voor een goede voorbereiding”, aldus Dekkers zelf. Toch ging ze enthousiast aan de slag om ook in Nederland het jaar vorm te geven, al was er

nauwelijks budget. Inzet was om niet zelf grote activiteiten te organiseren, maar om ideeën en initiatieven met elkaar in contact te brengen en zo toch een aantal activiteiten te realiseren. Met eigen middelen zette het Bosschap onder andere de website jaarvandebossen.nl op, waarop een overzicht van alle activiteiten en projecten terug te vinden was. *Celebrate forests* was voor Nederland een te vrijblijvende boodschap voor dit themajaar. Er is gekozen voor een Nederlandse versie van de boodschap die een leidraad was voor alle initiatieven. Dekkers: “We wilden ons richten op de verbinding tussen bos en hele andere aspecten in de samenleving. Bos is ook van belang voor gezondheid en het is een leverancier van grondstoffen. Ook met dat oog moet je op een duurzame manier met bos bezig zijn. We willen de verbinding duidelijk maken tussen een bos en bijvoorbeeld de stoel waarop je zit. Hout en bos hebben in de ogen van mensen nu weinig met elkaar te maken. Als je bomen omzaagt, geeft dat vaak heel veel weerstand. Maar diezelfde mensen gebruiken wel hout. Daarmee maak je aanspraak op het bos, hier of ergens anders ter wereld. Dat beseffen veel mensen niet meer. Er is veel interesse in de tropen, maar wat je daarin mist is wat het met hier te maken heeft, wat het met onze consumptiepatronen te maken heeft. We wilden dus het ketendenken vergroten. Hout hoort bij bossen en bos hoort bij hout. En bos is meer dan hout en de wereld is groter dan ons land.”

Bezuinigingen

Alhoewel de interesse er wel was, kwamen gezamenlijke activiteiten slecht van de grond. “Het klimaat was er niet echt naar”, aldus

Linkerpagina links: Riëtte Dekkers (rechts) bij de stand op het jaarcongres van de VNG.

Linkerpagina rechts: kunstwerk in het kader van 'Make a Forest', gemaakt van een houten treinbaan.

Rechts: affiche van de Lindewouddag

Uiterst rechts: logo International Year of Forests 2011

Dekkers. “Onder andere door de bezuinigingen hadden alle organisaties wel iets anders aan hun hoofd. Als er iets werd georganiseerd, was dat amper in onderlinge samenwerking. Wel jammer natuurlijk, want samen kun je krachten juist bundelen.” Maar is er dan helemaal niets gebeurd in het kader van het Jaar van de Bossen? Zeker wel. Veel organisaties zetten reguliere activiteiten in het teken van het Jaar van de Bossen. Zo werden veel excursies gegeven rondom duurzaam bosbeheer. Bij IVN Limburg hebben lokale afdelingen de samenwerking gezocht. “Daar hebben ze de boodschap heel laagdrempelig onder de aandacht gebracht”, aldus Dekkers. “Er zijn excursies gegeven waarbij de overeenkomsten en verschillen tussen de Limburgse bossen en tropische bossen werden gezocht.” De verkiezing van het bos van het jaar is een voorbeeld van een project dat ook in samenwerking tot stand is gekomen en waar het Bosschap als coördinator een rol kon spelen. Andere aansprekende acties voor het publiek waar Dekkers enthousiast over is, is de bosfeestdag in de Rips en de Lindewouddag in het Leersumse Veld. “In Leersum konden mensen een lindeboom planten op een plek waar gekapt was en aan het eind konden ze haardhout mee naar huis nemen. Zo maak je heel goed die verbinding duidelijk.”

Een bijzonder project was de internationale multidisciplinaire manifestatie 'Make a Forest', waarin kunstenaars en instellingen samenwerkten om het belang van duurzaam bosbeheer onder de aandacht te brengen. Dit gebeurde door een combinatie van het (laten) maken van een artificiële boom en een inhoudelijk programma met lezingen. In Nederland deden de Rietveld Academie, het Tropenmuseum, het Innovatie-

Netwerk, de HKU, Universiteit Wageningen en het CBK Rotterdam mee (zie ook www.makeaforest.org).

Bos op de agenda

Grote publieksevenementen bleven uit in Nederland. Hoe anders was dat bij onze ooster- en zuiderburen. Over het hele land werden publieksactiviteiten georganiseerd en boekjes uitgegeven over het Jaar van de Bossen. “In Duitsland en België zit het veel meer in de cultuur, daar staat bos dicht bij de mensen”, denkt Dekkers. “In België heb je elk jaar al een week van het bos, je hebt daar dus een infrastructuur die in Nederland ontbreekt. In Duitsland is heel veel gedaan door de overheid, zo was er zichtbaar budget voor een publiciteitscampagne waar alle deelstaten wel iets mee hebben gedaan.”

Volgens Dekkers is er in Nederland bij overheden en natuurorganisaties zelf eigenlijk te weinig aandacht voor bos “Het bos moet blijkbaar eerst maar eens terug op de agenda, voor we echt goed iets richting het grote publiek kunnen doen. Een gerichte actie dit jaar was om het bos onder de aandacht te brengen op het jaarcongres van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Heel positief was dat de inrichting en bemensing van de stand in samenwerking met wel 10 partijen tot stand is gekomen. En aan het eind van 2011 heeft het Bosschap, in samenwerking met IUCN NL, het ministerie van EL&I en het EFI de nationale Bossenconferentie georganiseerd voor professionals. Centraal stond de betekenis van bos voor Nederland, zowel in eigen land als daarbuiten. De conferentie had tot doel het belang van gezamenlijk

optrekken te onderstrepen en wil een aanzet geven voor intensievere samenwerking. Wat betreft het beïnvloeden van de beleidsagenda’s voor duurzaam bosbeheer.”

Bosbouwvereniging

Voor de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging (KNBV) kon dit bossejaar natuurlijk ook niet ongemerkt voorbij gaan. Voor het 100-jarig bestaan in 2010 had de KNBV een publiekswebsite met allerlei informatie over bossen in Nederland ontwikkeld. Deze website is integraal overgedragen aan het Bosschap, dat er de website www.jaarvandebossen.nl op heeft gebaseerd. Hiermee heeft een nog groter publiek kennis over de Nederlandse bossen kunnen vergaren.

Ook in verenigingsverband is het jaar van de bossen aan de orde geweest. Onder meer door er in het Vakblad en op de website regelmatig informatie over te verstrekken. Maar ook door in de voorjaarsvergadering uitgebreid te spreken over de mogelijkheden die dit jaar voor Nederland bood (zowel gericht op vakgenoten als op het grote publiek).

De belangrijkste actie van de KNBV in het Jaar van de Bossen, is de totstandkoming van dit themanummer Bos. Twee bestuursleden, waaronder de voorzitter, hebben samen met de hoofdredacteur van het Vakblad een themareactie gevormd en diverse artikelen over bossen in Nederland verzameld. Samen geven ze een beeld van het Nederlandse bos van nu en die van de toekomst.<

www.jaarvandebossen.nl